

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

MIEJSCOWA miesięcznie: bez dostawy do domu 4-80 — dostawą 5-30 — ZAMIEJSCOWA miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30 — ZAGRANICĄ 7-00 zł.
P. K. O 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej POŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

Cena numeru 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: ul. Karmelicka 2
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacie otwarte wolne od opłaty

W dniu Imienin Pierwszego Marszałka Polski.

Każdy wielki fakt w dziejach ludzkości (a bywało tak od czasów najdawniejszych) szuka sobie pewnego wyrazu, pewnego symbolu, w którym zamyka się cała jego wielkość i tajemnica jego ponadwiekowego znaczenia.

Symbolem takim staje się zazwyczaj pewna osobistość żywa i czynna, której rola w danym zdarzeniu była nie tylko donioślejszą, niż osób innych, ale zarazem jakby związana jakimś duchowym węzłem z psychiką wyjątkowej jednostki.

Weźmy chociażby pod uwagę nasze własne dzieje. Wyrazem potężnienia i narastania pierwotnego Państwa Polskiego — jest do dzisiaj Bolesław Chrobry, chociaż w pracy tej wzięli udział znaczący także i inni. Wojenną wielkość Polski łączymy zawsze z Batorym czy z Jagiełłą; symbolem najwyższego kwitnienia naszej potęgi stał się Zygmunt Stary, podobnie, jak znowu ostatni, europejski blask tej wielkości wiąże się dziwnie z postacią Sobieskiego. Kościuszko był dla całych pokoleń wyrazicielem najsłabszego protestu narodu przeciwko rozbiorem, a postać księcia Józefa zamknęła w sobie symbol niepokalanej rycerskości Polaków! To samo można zauważyć, gdy się mówi o epoce Legjonów Dąbrowskiego, czy o powstaniu styczniowym.

Zawsze i w każdej epoce, w promieniach każdego wybitnego zdarzenia historycznego, jawił się człowiek, który współcześnie i w czasach następnych, nieraz przez długie wieki, zbierał w sobie całą ideową treść Wielkiego Momentu i najdoskonalej, najsyntetyczniej wyrażał ją w oczach ludzi tego i późniejszego czasu.

Takie znaczenie wyrazu, symbolu i hasła ma już dla pokolenia dzisiejszego nazwisko Pierwszego Marszałka Polski. Żywy jest i czynny i pełny niewyczerpanej energii, żyć będzie — da Bóg — długo jeszcze wśród nas, a już imię Jego jest jako wielki znak i pełne treści hasło. Spotkało Go to, co rzadko kiedy staje się zaszczytnym udziałem ludzi żyjących, ludzi będących w samym rozpędzie tworzenia.

Józef Piłsudski jest żywym, najlepszym wyrazem tych sił duchowych naszego pokolenia, które dały Polsce niepodległość i własne, wielkie i potężne Państwo.

Sztandar Polski wolnej, wskrzeszonej i nowej, powiewający dumnie na maszcie naszej nawy państwowej, związany jest na wieki z Jego przedewszystkiem imieniem. Tego nie odbierze mu żaden z Jego wrogów,

żaden z wrogów Polski; to zostanie już na zawsze w historii. A jeśliby znaleźli się kiedyś nawet jacyś pomniejszyciele wielkości ludzkiej, to ponad ich papierowe wywody i »autentyczne dokumenty«, mówić będzie poczucie wewnętrzne tysięcy Polaków; to poczucie, które żyje już dzisiaj — w kształcie głębokiego przekonania — w umysłach olbrzymiej większości społeczeństwa, w sercu każdego dziecka polskiego.

Wychowany w ideałach rycerskich, widział w rycerstwie ciała i ducha, w urabianiu tężyzny i wiedzy wojskowej, w przygotowywaniu kadr przyszłego wojska polskiego i w szkoleniu przyszłych budowniczych nowego państwa — jedyne drogi, prowadzące do Polski. Miał ów dar ludzi, przeznaczonych do czynów wielkich, iż czuł każdym fibrem Swego jestwa idące Jutro, wdychał w siebie — jak pierwsze wiosenne powietrze —

walki innych, dał przykład »jak zwyciężać mamy«. Niebawem, urosły zastępy narodowe, stanęła pod bronią wielka część Polski.

Józef Piłsudski wytrwał do końca na czele Swjej dymiącej reduty. Nie sprzeniewierzył się ani na chwilę ideałom, które Mu przyświecały od młodości, nie chciał wiedzieć, co kompromisy i targi z wrogiem. Odpokutował Swą hardą nieustępliwość w więzieniu pruskim. Ale kiedy nad Polską rozlała się płomienna zorza Zmartwychwstania i otwały się bramy wolności, wszedł w nie pierwszy, wołany sercami i nadziejami całego Narodu. Był pierwszym Naczelnikiem Państwa, rzucającym węgiel pod jego budowę po wieku.

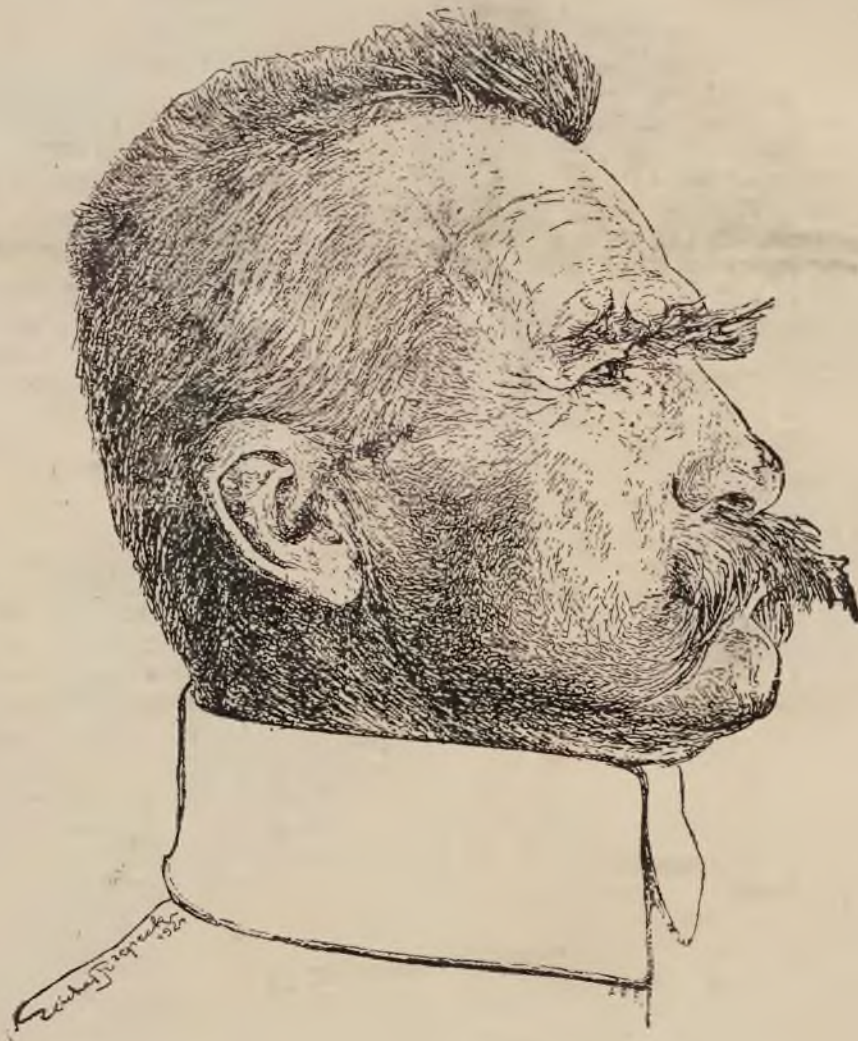
Trudno wspominać wszystko po szczególe. Rola Marszałka Piłsudskiego w Państwie Polskiem w ciągu rolcia jego istnienia, była zawsze górującą; jeśli nie czynym udziałem (od którego Go chciano nieraz usuwać), to idea, to wartościami duchowymi, których zasięg był zawsze szeroki, działanie zawsze silne.

Jemu też w dniach rozpętania się w łonie Polski prywaty, demagogii i jałowej bezpłodnej roboty partyjnej — przeznaczone było podnieść groźnie rękę i przywieść naród do opamiętania. Wystąpił w chwili, gdy okręt osiadł na mieliznach, a w jego popsuty kadłub i w kajuty zapelnione ludźmi, wdzierala się już mętna, stojąca woda.

Z tem wystąpieniem Pierwszego Marszałka Polski, z tem nowem, czynnym wdaniem się Jego potężnej i energicznej osobistości w cały spłot wewnętrznych i zewnętrznych spraw narodu — nastala dla Państwa naszego nowa era skrzepienia i rozwoju. Owoc pracy polskiej w tym czasie — oeniło nie tylko społeczeństwo nasze, ale obliczyła je i z uznaniem podkreśliła zagranica.

Obchodzimy dzisiaj dzień Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, którego osobistość jest symbolem najcenniejszych dążeń narodu ostatniej doby.

Dzień ten, święcony w całym Państwie z jakimś żywiołowym odruchem uczuć, ma być nie tylko wyrazem miłości i przywiązania społeczeństwa do swego Wodza na polu czynów i idei. Ma on być zarazem przypomnieniem tego wszystkiego, co Józef Piłsudski wyraża w całym charakterze Swego życia i osobowości, a co i w nas wszystkich gorąc powinno jako credo niezniszczalne i wiecznie żywe.



TWÓRCA NASZEJ NIEPODLEGŁOŚCI
PIERWSZY MARSZAŁEK POLSKI JÓZEF PIŁSUDSKI

Piłsudski urosł w marzeniach o niepodległości Polski. Dojrzał, stał się mężem, w świadomym działaniu dla tej przyszłej Polski wolnej. Szedł ku Państwu polskiemu wtedy, gdy nikomu prawie nie śniło się o niem jeszcze, gdy w mózgach wielu polityków kołatały się jeszcze, jako najwyższe ideały, kompromisy i autonomje. Kroczył do tego Państwa Polskiego w trudzie i znoju, poprzez hasła partyj i krwawe wypadki dni, z wiarą niczem niezachwianą, z konsekwencją, którą nazywano manjactwem, dziwactwem, czy nierozumą.

powiewy zapowiadanej a niewidocznej jeszcze nowej Wiosny Ludów i Narodów. Tutaj, na gruncie Lwowa, odbywała się także ta Jego utajona, entuzjastyczna a mocna praca wychowawcza i przygotowawcza.

Potem, gdy zapaliły się na horyzoncie ogromne pożary wojny, On był pierwszym, co tworzył Wojsko Polskie i pielegnował w niem troskliwie własne gorące ideały. On pierwszy, z garścią polskich oficerów i żołnierzy, rozpoczął Polską Wojnę i przeszedł kordony wroga, waląc zaborcze słupy graniczne. Porwał do

Przebieg uroczystości Imieninowych w kraju i zagranicą.

W stolicy.

Warszawa, 18 marca. (PAT.). Dziś rozpoczęły się uroczystości związane z jutrzejszym obchodem imienin Marszałka Piłsudskiego. Na ulicach ruch ożywiony. Do stolicy przybyły liczne delegacje z całej Polski, aby wyrazić hołd Marszałkowi Piłsudskiemu. W ciągu dnia odbywają się we wszystkich oddziałach garnizonu warszawskiego pogadanki i odczyty dla żołnierzy. W godzinach popołudniowych przed gmachem Komendy miasta odbyła się uroczysta zmiana warty głównej. Około godziny 13 przed gmachem szkoły podchorążych zebrały się dzieci z przedszkoli utrzymywanych przez Rodzinę Wojskową, a następnie z orkiestrą na czele udały się na dziedziniec belwederski dla złożenia życzeń Marszałkowi Piłsudskiemu.

W godzinach popołudniowych, wojsko i policja złożyły życzenia Dostojnemu Solenizantowi. O godz. 17.30 wyruszył z pl. Teatralnego capstrzyk policyjny, kierując się do Belwederu, gdzie na dziedzińcu orkiestra odegrała hymn narodowy a oddziały sprezentowały broń. O godz. 18 przed komendą miasta zebrały się oddziały wojskowe garnizonu stołecznego, a następnie ze sztandarami, orkiestrami i pochodniami wyruszyły ulicami miasta, kierując się w stronę Belwederu, gdzie w międzyczasie, przed pałacem Marszałka Piłsudskiego zebrał się korpus oficerski

z generalicją na czele. Po pewnym czasie przed front oddziałów wyszedł w towarzystwie komendanta miasta pułk. Wieniawy Długoszewskiego pierwszy wiceminister spraw wojskowych generał Konarzewski, który przemówił do zgromadzonych, dziękując w imieniu niedysponowanego p. Marszałka za złożone życzenia. Przemówienie swoje zakończył generał Konarzewski okrzykiem na cześć ukochanego Wodza Narodu podchwyconym z entuzjazmem przez obecnych. W tym momencie orkiestry odegrały hymn narodowy, oddziały wojskowe sprezentowały broń, pochyliły się sztandary, a ustawiona w Parku Łazienkowskim bateria artylerji oddała 19 strzałów armatnich. Po odegraniu przez orkiestrę wiązanki pieśni Legjonowych oraz szeregu innych utworów oddziały wróciły przed komendę miasta, skąd rozeszły się do koszar.

Warszawa, 18 marca. (PAT.) Referat prasowy gabinetu Ministra Spraw Wojskowych zawiadamia, że z powodu lekkiej niedyspozycji Marszałek Piłsudski nie będzie osobiście przyjmował życzeń w dniu swoich Imienin, niemniej jednak rozkład godzin podany w komunikacie poprzednim dla osób i delegacji, które pragnęłyby wpisać się do księgi w Belwederze pozostaje bez zmiany.

W kraju.

Przemysł, 18 marca. (PAT.) Uroczystości związane z obchodem Imienin Marszałka Piłsudskiego rozpoczęły się w Przemysłu już w poniedziałek w południe. Około południa przez ulicę miasta przebiegła sztafeta, zorganizowana przez D. O. K. X., zdążająca od Okopów św. Trójcy do Belwederu i niosąca adres hołdowniczy dla Marszałka. O godz. 18.30 odbył się na Rynku, przed wspaniałe iluminowanym budynkiem Magistratu capstrzyk orkiestr wojskowych i defilada oddziałów.

Kraków, 18 marca. (PAT.). Dziś wieczorem, przed strażnicą wojskową na Rynku udekorowaną kwiatami i emblematami świetlnymi ustawili się orkiestry wojskowe i cywilne. Po odegraniu hejnału orkiestry wyruszyły ulicami miasta, grając pieśni narodowe i

marsze wojskowe. Capstrzykom orkiestr towarzyszyły olbrzymie tłumy publiczności.

Wilno, 18 marca. (PAT.). Na ulicach miasta panował wieczorem świąteczny ruch. Nieprzejrzane tłumy publiczności zebrały się na pl. Katedralnym, gdzie o godz. 18 połączone orkiestry wojskowe wykonały Hymn Narodowy. Po odegraniu innych utworów i I. Brygady, orkiestry w towarzystwie oddziałów z pochodniami przeszły ulicami miasta.

Łódź, 18 marca. (PAT.) W dniu dzisiejszym Łódź przybrała odświętną szatę. Na wszystkich domach powiewają flagi, a szereg budynków rządowych i niektórych prywatnych bogato iluminowano. Z inicjatywy Stowarzyszenia urzędników państwowych odbyła się w salonach Urzędu Woje-

wódzkiego uroczysta akademja ku czci Marszałka Piłsudskiego. W godzinach wieczornych przeszedł ulicami miasta capstrzyk orkiestr wojskowych.

Poznań, 18 marca. (PAT.). Dziś wieczorem, jako w przeddzień imienin Marszałka Piłsudskiego, odbył się capstrzyk z pochodniami i orkiestrą garnizonu wojskowego.

Zagranicą.

Wiedeń, 18 marca. (PAT.). W wigilię imienin Marszałka Piłsudskiego odbyła się dziś staraniem Stowarzyszenia polskiego w Wiedniu, pod protektorem posła Rzeczypospolitej Badera uroczysta akademja. Podniosłe przemówienie wstępne wygłosił prezes Związku stowarzyszeń polskich w Wiedniu dr. Tennenbaum. Na akademji obecny był poseł Rzeczypospolitej Bader wraz z urzędnikami poselstwa, konsul Karczewski oraz członkowie kolonii polskiej.

Bytom, 18 marca. (PAT.). Z okazji

We Lwowie.

W dalszym ciągu uroczystości z okazji imienin Marszałka Piłsudskiego, (o których wczorajszym przebiegu piszemy na innym miejscu), odbyło się dziś o godz. 10 rano uroczyste Nabożeństwo w Bazylice archikatedralnej, celebrowane przez ks. Biskupa Lisowskiego. Przed katedrą ustawia się kompanja honorowa 19 p. p. ze sztandarem i orkiestrą. W nawie głównej utrzymywali szpaler wychowankowie Korpusu Kadetów. Na Mszy św. obecni byli przedstawiciele Władz cywilnych z Wojewodą Gołuchowskim oraz Władz wojskowych z Inspektorem Armji gen. Norwid-Neugebauerem i dowódcą O. K. gen. Popowiczem na czele, prezes Sądu Apelacyjnego Czerwiń-

Katowice, 18 marca. (PAT.). Dziś w wigilię imienin Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, odbył się uroczysty capstrzyk. Przez udekorowane flagami o barwach narodowych ulice, przeciągnął przy dźwiękach orkiestr szeregi oddziałów wojska, policji, straży pożarnej, kolejarzy i t. d.

imienin Marszałka Piłsudskiego konsul generalny Rzeczypospolitej polskiej w Bytomiu Malhomme wydał wraz z małżonką przyjęcie, na którym obecny był personal konsulatu oraz zaproszeni goście, obywatele polscy, zamieszkujący w Bytomiu. Po okolicznościowym przemówieniu konsul Malhomme udekorował kilku starszych urzędników konsulatu za gorliwą pracę pamiątkową odznaką przedstawiającą popiersie Marszałka Piłsudskiego. Do Marszałka Piłsudskiego wysłano depeszę z życzeniami.

ski, Komisarz Rządu prof. Nadolski, prezes dyr. Koleji inż. Prachtel-Morawiański, prezes dyr. Poczty Moszoro, prezes Izby Skarbowej Polak, Kurator Okr. szkoln. Pytlakowski, Starosta grodzki Klotz, senaty Wyższych Uczelni, przedstawiciele Izby Handlowej oraz Związków i Stowarzyszeń społecznych ze sztandarami.

Równocześnie odbyły się uroczyste nabożeństwa w świątyniach innych wyznań.

Po nabożeństwie przedstawiciele Władz udali się pod pomnik Mickiewicza, gdzie odbyła się defilada oddziałów wojskowych i oddziałów Przysposobienia Wojskowego.

Odezwa Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny

w sprawie funduszu dyspozycyjnego M. S. Wojsk.

Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny ogłasza następującą odezwę:

Obywatele sfederowani! Obrońcy Ojczyzny!

Z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych na rok 1929/30 skreślono około 2 miliony złotych z funduszu dyspozycyjnego sztabu głównego Wojsk Polskich. Marszałek Piłsudski jako Minister Spraw Wojskowych wyjaśniał i tłumaczył, że fundusz ten jest koniecznością, bo jest przeznaczony na

obronę Polski od szpiegostwa. Jako były Naczelnik Państwa Marszałek Piłsudski stwierdził, że nigdzie tak się nie rozpanoszyło szpiegostwo, jak w Polsce. Jednak pomimo wszystko sumę tę skreślono.

My, byli wojskowi rozumiemy, jak wielkie przeszkody i kłęski sprowadza na armję i Państwo rozgałęzione szpiegostwo. My rozumiemy, że należy wszystkie siły wyteńczyć, by szpiegostwo w Polsce skutecznie zwalczać. Toteż przejęci głęboką troską o bezpieczeń-

(S.)

W kraju marzeń dzieciennych.

(Ze wspomnień Józefa Piłsudskiego).

Józef Piłsudski miał to szczęście, że — chociaż urodzony w niewoli — widział Polskę obok siebie już od najwcześniejszych lat swego dzieciństwa.

Szła do niego ta Polska z kilku stron.

Dawała mu ją przedewszystkiem sama ziemia, na której się urodził i wychował: Litwa. W starożytnym dworze szlacheckim Jego rodziców w Żułowce, żyły tradycje tego kraju, który smętnym wieńcem lasów i wzgórz roztaczał się dokoła, a niósł sercu dziecinnemu wspomnienia wielkich przeżyć wileńskich, martyrologji filaretów, partyjotycznej poezji Mickiewicza i Słowackiego.

Powtóre, patrzyła na małego chłopca Polska przez oczy Jego ojca, przemawiała doń ustami matki. »Mógłbym dzieciństwo moje nazwać sielskim, anielskim« — pisze Komendant w swoich wspomnieniach — »mógłbym, gdyby nie zgrzyt jeden, zgrzyt, który sępił czoło ojca, wyciskał łzę z oczu matki i głęboko wrażał się w mózgi dziecięce. Tym zgrzytem było

świeże wspomnienie o kłęsce narodowej 1863 roku«.

Był dzieckiem epoki powstaniowej i szczególna atmosfera owych lat, tak bliskich krwawej tragedji Narodu, wyżłobiła bródę smutku także na Jego młodej duszy. »Matka, nieprzejdenna patrijotka«, — oto słowa Piłsudskiego, — »nie starała się nawet ukrywać przed dziećmi bólu i zawodów z powodu upadku powstania, owszem, wychowała nas, robiąc właśnie nacisk na konieczność dalszej walki z wrogiem Ojczyzny«. Nie było w tym dworku żułowskim nastroju rezygnacji, nie było upadku ducha. Chociaż smutek lży z oczu wyciskał, nie pomyślano ani na chwilę o rozbrojeniu sił duchowych Narodu, o wygodnym kompromisie z zaborcą.

Od najmłodszych lat karmiono chłopców (Józefa i Bronisława) utworami polskich Wieszczów, ze specjalnym uwzględnieniem utworów, zakazanych przez wroga, uczono ich historii polskiej, kupowano książki wyłączone polskie. »Ten partyjotyzm rewolucyjny« — pisze Komendant — »nie miał określonego kierunku społecznego. Matka z naszych Wieszczów najbardziej lubiła Krasińskiego, mnie zaś od dzieciństwa zachwycał zawsze Słowacki, który też był dla mnie nauczycielem zasad demokratycznych. Były one naturalnie u dziecka bardzo niejasne i mgliste, lecz przy moim żywym

i nieco przekornym charakterze, utrzymywały się przy każdym sporze, które niekiedy matka żartem prowadziła«.

Poza książkami, tyżącami się Polaki, poza dziełami Wieszczów i historją, czytał mały Józef Piłsudski dosyć dużo najróżnorodniejszych książek. Wielkie wrażenie czyniły na Jego umyśle dzieła, opisującebyt narodów klasycznych, historję potęgi i upadku Greków i Rzymian. »Prawdopodobnie dlatego« — wyznaje Marszałek — »że były przepełnione szczegółami walk o Ojczyznę i opisami bohaterkich czynów«. Oprócz tego, rozkochany był mały mieszkaniec żułowskiego dworu w Napoleonie, a wszystko, co się odnosiło do tego wielkiego wodza i człowieka, tak bliskiego sercom Polaków, — przejmowało go wzruszeniem i rozpałało wyobraźnię chłopięcą.

»Wszystkie moje marzenia« — oto przepiękna spowiedź Piłsudskiego — »koncentrowały się wówczas około powstania i walki orężnej z Moskalami, których z całej duszy nienawidziłem, uważając każdego z nich za łajdaka i złodzieja. To ostatnie zresztą było zupełnie usprawiedliwione; w owym czasie Rosja wylała bowiem na Litwę szumowiny swoje, najpodlejsze elementy, jakie posiadała, a opowiadania o łajdakach i barbarzyństwie tej hordy Murawiewa były na ustach wszystkich«.

I jeszcze jeden ciekawy szczegół tej

atmosfery czynnego patrijotyizmu, który panował pod dachem domu rodzicielskiego, późniejszego Wodza polskiego. Matka — a w Polsce od matek idzie zawsze ku dzieciom najwięcej promieni — starała się od pierwszych lat dzieciństwa rozwijać w synach samodzielność myśli i podniecać uczucie godności osobistej. Marszałek opowiada, że w jego pachołecym umyśle uformowało się ono w sposób następujący: Tylko ten człowiek wart jest nazwy człowieka, który ma pewne przekonania i potrafi je bez względu na skutki wyznawać czynem.

Dom rodzicielski, zacie i gorąco czujące serca rodziców, a przedewszystkiem matki, rzuciły więc pierwsze nie w ruszalne fundamenty pod dalszy rozwój duchowy Józefa Piłsudskiego. Żarliwy patrijotyzm, poczucie krzywd polskich, nienawiść do najgorszego z wrogów a obok tego hart ducha i samodzielność przekonania — oto były owe iskiarki, które z ogniska domowego w litewskim, starym dworze, padły w serce niepospolitego chłopca, aby w niem już nigdy nie zgasnąć.

Z takim usposobieniem i poglądami wszedł Józef Piłsudski w progi szkolne. Został uczniem I-go gimnazjum wileńskiego, mieszczącego się w murach dawnego Uniwersytetu Stefana Batorego. Owionął go zapach i nastrój tych murów, w których uczyli

stwo Państwa zwracamy się do Was, Koledzy, z gorącym apelem:

Srodki na zwalczanie szpiegostwa w Polsce muszą się znaleźć.

Te pieniądze damy my! Złożymy grosze, biedne żołnierskie grosze, odejmowane nieraz od ust i wręczymy Marszałkowi skreślony fundusz. Niech raz jeszcze Komendant się przekona, że na nas w każdej chwili może liczyć,

że słowa Jego są dla nas rozkazem.

Apelujemy do serc wszystkich obywateli, łączących się z nami w trosce o bezpieczeństwo Państwa. W dniu dzisiejszym, w dniu Imienin Wodza Narodu rozpoczynamy w całym kraju zbiórki na ten cel w przekonaniu, że będzie to dla Niego najmiłym darem.

Warszawa, 19 marca 1929.

Stumiljonowa pożyczka wewnętrzna na cele budowlane.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19 marca. Sejmowa Komisja budżetowa obradowała wczoraj przez cały dzień. Przyjęto projekt ustawy, upoważniającej Ministra Skarbu do wypuszczenia wewnętrznej pożyczki państwowej do wysokości 100 milj. zł. w złotych z tem zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być użyta wyłącznie na cele budowlane i wypuszczona będzie serjami!

W dyskusji nad tą sprawą, prof. Krzyżanowski omówił obszernie problem mieszkaniowy w Polsce. Profesor Krzyżanowski jest zdania, że wobec rozmiarów klęski mieszkaniowej, pomoc publiczna jest niezbędna. Chodzi tylko o to, czy fundusze potrzebne na to, należy uzyskiwać drogą pożyczek, czy też z podatków, czy też z obrotu tych źródeł. Mówca zwraca uwagę, że korzystniejszą rzeczą czerpać jest potrzebne fundusze z pożyczek

wewnętrznych, ponieważ nakładanie podatków zagraża zdolności społeczeństwa do udzielania Państwu pożyczek.

W dalszym ciągu obrad Komisji, wniosek szeregu klubów o położeniu gospodarczem przydzielono p. Diamentowi, wniosek w sprawie przekroczeń budżetowych w roku bieżącym p. Czaplinskiemu. Ten ostatni wniosek omawiany będzie na posiedzeniu czwartkowym.

Na popołudniowym posiedzeniu przyjęto po dłuższej dyskusji projekt ustawy o zwolnieniu Polskich Kolei Państwowych, ze względu na katastrofalne skutki zimy, od obowiązku przekazywania nadwyżki dochodów za bieżący okres budżetowy do Skarbu Państwa. Nadwyżka ta będzie użyta na kapitał obrotowy P. K. P.

Primo de Rivera dementuje pogłoski o rozruchach w Hiszpanji.

Madryt, 18 marca. (PAT.). Primo de Rivera oświadczył przedstawicielom prasy, że cały dzień wczoraj poświęcił dementowaniu fałszywych wiadomości niektórych pism zagranicznych o rzekomych rozruchach w Hiszpanji. Zapowiedział on, że wytoczy przeciwko tym pismom akcję sądową przed trybunałami krajów, gdzie

ukazały się fałszywe wiadomości. Primo de Rivera zaznaczył raz jeszcze, że w Madrycie nie dzieje się nic przekraczającego granice życia normalnego i że nic podobnego nie będzie się działo. Opinia publiczna — twierdził Primo de Rivera — w 99% stoi po stronie rządu.

Niemcy godzą się na przyjazd Trockiego.

Berlin, 18 marca. (PAT.). Prasa berlińska donosi, że w łonie rządu Rzeszy zaznacza się tendencja do załatwienia niewygodnej sprawy podania Trockiego w ten sposób, że rząd Rzeszy potraktuje ją jako należącą do kompetencji rządu pruskiego. Ponieważ zaś pruski minister spraw wewnętrznych wypowiedział się publicznie za udzieleniem Trockiemu pozwolenia

na wjazd i na pobyt oświadczać, że nie obawia się wcale obecności Trockiego w Prusach, więc rola rządu Rzeszy ograniczy się w tym wypadku do udzielenia w porozumieniu z rządem pruskim wazy Trockiemu. Prasa berlińska zapowiada, że Trocki uzyska początkowo prawdopodobnie pozwolenie tylko na trzymiesięczny pobyt dla przeprowadzenia kuracji

Konwencja o ośmiogodzinnym dniu pracy pozostaje w mocy.

Na ostatnim posiedzeniu Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy znajdowała się na porządku dziennym jedna z najdonioślejszych współczesnych kwestyj gospodarczo-społecznych, mianowicie sprawa ewentualnej rewizji konwencji waszyngtońskiej w sprawie 8-godzinnego dnia pracy. W uznaniu wielkiej wagi tego zagadnienia, zjechali na posiedzenie ministrowie pracy trzech wielkich państw: Sir Henry Steel-Maitland (Wielka Brytania), Wissel (Niemcy) i Loucher (Francja). Z inicjatywą rewizji wystąpiła Wielka Brytania. Jej przedstawiciel zaznaczył, że Anglja daleką jest od podważania istotnych podstaw konwencji, a tylko domaga się w pewnych punktach jaśniejszej wykładni w szczególności dokładniejszego określenia pojęcia czasu pracy, godziny roboczej i tygodnia roboczego. M. in. rząd brytyjski wyraził zdanie, że rozdział 48 tygodniowych godzin pracy winien być dozwolony na pięć a nawet na cztery dni w tygodniu; przedsiębiorstwom sezonowym należy pozostawić większą swobodę, a wreszcie należy ustalić pojęcia »wypadku« i »siły wyższej«, które uprawniają do przekraczania normalnego czasu. Oświadczył przytem angielski minister, że w razie rewizji tych pun-

któw, zaleci swemu rządowi ratyfikację konwencji.

Międzynarodowe Biuro Pracy nie odbywało jeszcze nigdy tak gorącego, chwilami o dramatycznym napięciu posiedzenia, — jak tym razem. Ostatecznie angielski minister chciał już przestać na tem, by sprawa poddana została badaniu specjalnej komisji. I to się jednak nie ostało. Wniosek angielski przepadł w zupełności. Przeciw niemu głosowali wszyscy przedstawiciele robotników, a nadto przedstawiciele rządów belgijskiego i włoskiego. Przedstawiciele innych rządów głosowali za wnioskiem; rozstrzygnąć mogły jedynie głosy pracodawców, ale ci w decydującym momencie wstrzymali się od głosowania.

Ten wynik sprawy pociągnie za sobą poważne skutki nie tylko w wewnętrznej polityce Anglii, ale i w ustosunkowaniu się różnych państw do konwencji waszyngtońskiej. Mianowicie Niemcy, Francja i Włochy ratyfikowały konwencję tylko pod tym warunkiem, że zostanie ona ratyfikowana również w czasie najbliższym przez Anglję. Teraz staną one wobec dylematu, czy z tego warunku zrezygnować, czy też wobec niespełnienia go, cofnąć i u siebie wprowadzenie konwencji w życie. L.

Wylewy i powodzie.

Berlin, 19 marca. (AW.). Wskutek tajania śniegów wystąpiły z brzegów rzeki na Górnym Śląsku. Okolice Wrocławia niemal zupełnie zalana. W wielu miejscowościach woda wdarła się do domów mieszkalnych, stajni i obór, oraz zniszczyła zasiewy.

Sofia, 19 marca. (PAT.). W następstwie gwałtownego topnienia śniegów, wiele okolic zostało nawiedzonych wylewem. Ostatniej nocy wody Maricy wdarły się do niżej położonych dzielnic Płowdiwu oraz Tatar Bazardżik, siejąc panikę wśród ludności.

Donoszą, że wiele domów zawałiło się

Atlanta, 19 marca. (PAT.). (Stan Georgia). Według ostatnich doniesień ze Stanu Alabama, dowódca wojskowy proklamował stan oblężenia w okolicach miasta Elba, nawiedzonego wylewem w celu zapobieżenia rabunkom. Ogółem z powodu wylewu zginęło w stanach Georgia, Alabama i Floryda 17 osób.

Paryż, 19 marca. (PAT.). »Nev Jork Herald« donosi z Torente, że Stan Ontario został nawiedzony wylewem.

P. PREZYDENT RZPLITEJ WYJEDZIE DO POZNANIA.

Warszawa, 18 marca. (AW.). P. Prezydent Rzplitej w czasie trwania wystawy Poznańskiej uda się na dłuższy pobyt do Poznania. W związku z tem Zarząd Państw. Gmachów Reprezentacyjnych rozpoczął przebudowę dawnego pałacu Wilhelma w Poznaniu.

PREMIER BARTEL NA ZAMKU.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19 marca. Prezes Rady Ministrów Bartel udał się wczoraj o godz. 1 w południe na Zamek, gdzie był przyjęty przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej. Konferencja trwała przeszło dwie i pół godziny.

się Mickiewicz i Słowacki, w których zakwitały w sercach filomackich kwiaty »miłości Ojczyzny, nauki i cnoty«.

Tem silniejsze było właśnie wrażenie kontrastu, jaki rzucił się w oczy chłopca z żułowskiego dworu. »Gospodarzyli tutaj, uczyli i wychowywali młodzież pedagogowie carscy« — czytamy w wspomnieniu Marszałka — »którzy do szkoły wnosili wszystkie namiętności polityczne, a za system swój mieli możliwe zgnębienie samodzielności i godności osobistej swych wychowanków«, a więc właśnie tego, co mały Józef wyniósł ze sobą, jako wiatki najdroższy, z rodzicielskiego domu.

Musiła się więc odrazu rozpocząć w sercu młodego studenta — walka.

Piłsudski opowiada, że epoka gimnazjalna była dla niego prawdziwą katorgą. Był chłopcem zdolnym, nigdy nie zamęczał się pracą, z łatwością przechodził z klasy do klasy, ale gniołta Go, jak zmora, atmosfera gimnazjalna, oburzała niesprawiedliwość i polityka pedagogów, nużył Go i nużył ciężki rosyjski wykład nauki.

»Wołowej skóry nie starczyłoby« — pisze — »na opisanie bezustannych, poniżających zaczepki ze strony nauczycieli, hańbienia wszystkiego, com się przyzwyczaił szanować i kochać. Jak silnym było wrażenie tego systemu pedagogicznego na mój umysł, można

sądzić z tego, że dotąd jeszcze (a pisał to w r. 1903), gdym już przeszedł przez więzienia i Sybir i myślał do czynienia z czynownikami różnego gatunku, w każdym przykrym śnie moim odgrywa taką lub inną rolę którykolwiek z moich miłych pedagogów wileńskich«.

Nie dziwne, że w takich warunkach wzrastała nienawiść polskiego dziecka do carskich urządzeń, do ucisku moskiewskiego.

Bezsilna wściekłość kłębiła się często w bijącym, młodzieńczym sercu pod niebieskim mundurkiem, policzki palił wstyd, że to wszystko daremnie, że w niczem nie można zaskodzić wrogom, ale w milczeniu znosić trzeba deptanie godności osobistej i polskiej. »Uczucie przygnębienia, uczucie niewolnika leżało mi na sercu kamieniem młyńskim« — oto nabrzmiałe bólem wspomnienie wileńskiego wychowanka.

Tem silniejszą za to krzewiło się w sercu ukochanie nieszczęśliwej Ojczyzny i okrutnie prześladowanego Narodu. Marzenia o powstaniu narodo-wem stanowiły sedno wszystkich myśli i uczuć ówczesnych Józefa Piłsudskiego.

Zaczął już wtedy na serjo interesować się kwestją powstań polskich. Zastanawiał się nad tem, dlaczego poprzednie powstania się nie udały, pragnął sięgnąć do książek i dzieł histo-

rycznych, traktujących o naszych powstaniach, niestety, nie można ich było dostać. Ze starszym pokoleniem nie było co mówić o naszych walkach narodowych, gdyż w oczach tych ludzi spotykały się one przeważnie z potępieniem.

Młody student wileński zwrócił się więc do studjów o rewolucji francuskiej, zaczął się również interesować żywiej współczesną działalnością rewolucjonistów rosyjskich. Imponowała Mu potęga francuskiej rewolucji, wzruszały go objawy niezaprzeczonego bohaterstwa rewolucjonistów rosyjskich. Napróżno oglądał się za myślą rewolucyjną wśród Polaków; o »Proletarjacie« warszawskim, działającym jeszcze słabo, nie wiedział. Widział w najbliższym siebie otoczeniu polskim tylko lęk i reakcję. Czuł się upokorzonym i stanął na rozdrożu. Czyżby On tylko jeden i mała garstka innych marzyła wtedy o orężnym starciu z wrogiem, o podźwignięciu Ojczyzny?

W tem głębokim poruszeniu wewnętrznym zwrócił się do socjalizmu. Ale — jak sam wyznaje — socjalizm ten nie wymagał od Niego ofiary z przekonania narodowych; socjalizm rosyjski owych lat, nie był bowiem podobny do socjalizmu późniejszego; był to raczej najzwyczajniejszy radykalizm inteligencji, z pewną chaotyczną domieszką innych elementów. W umy-

ślach polskiej młodzieży w Rosji wywolywał on pewien ferment, pewien ruch pożyteczny, ale nie zapadał zbyt głęboko.

»Gdybym się był spotkał w owym czasie« — wyznaje Piłsudski — »z socjalizmem warszawskim, negującym otwarcie sprawy narodowościowe i występującym przeciwko tradycji powstającej, byłbym tak oporny na jego wpływy, że razem z temi niepotrzebnymi według mnie dodatkami, odrzuciłbym i samą ideę socjalistyczną«.

Studja nad socjalizmem, prowadzone w kółkach wileńskich, nużyły jednak późniejszego Komendanta Legjonów polskich, chociaż oficjalnie przyznał się wtedy do tego socjalizmu wileńskiego.

W duszy Jego, zapalnej i gorącej, żyła przedewszystkiem idea powstania, gorejąca myśl o orężnej rozprawie z wrogiem, u której kresu widniało marzenie o własnym Państwie.

Poprzez rozłogi młodzieńczego socjalizmu rosyjskiego kroczył młody Piłsudski ku wypielegnowanym w Swej duszy ideałom. Pod ich znakiem rozpoczął działalność organizacyjną, jako student Uniwersytetu charkowskiego, pod ich znakiem przeszedł przez Sybir, a po powrocie do kraju, stanął w rzędach bojowników Niepodległości.

„Wesołe miasteczko“.

Powszechna Wystawa Krajowa ściągnie do Poznania ludzi wszelkiego autoramentu i pokroju: uczonych i prostaczków, bogatych i biednych, starych i młodych, rodaków i obcych i wobec wszystkich jednakowo spełnić musi przyjęte na siebie obowiązki.

W ogólnym programie Wystawy, traktującej o wszelkich przejawach życia polskiego, nie można było pominąć dziedziny, która wszystkim jednako łączy i z której dobrodziejstw każdy w wolnej chwili korzystać pragnie. Dziedzina tę — to uciecha, wesołość i śmiech.

Otóż Powszechna Wystawa Krajowa przy poważnym swym i podniosłym charakterze posiadać będzie również wydzielony obręb, w którym autonomicznie królować będzie muza radości i rozkosznych wzruszeń.

„Wesołe miasteczko“ — to nazwa parku rozrywkowego, położonego na terenach zachodnich P. W. K., gdzie na powierzchni 30 tys. m. kw. stanie kilkadziesiąt obiektów atrakcyjnych wszelkiej natury i rozmiarów, z których za przystępną opłatą korzystać będą szerokie rzesze publiczności.

Obiekty atrakcyjne przez swoją różnorodność i wyszukanie pomysłów urządzenie dadzą uczestnikom rozrywek nieprzebraną miarę emocyj, wprowadzając ich w zupełnie nieprzewidziane, śmieszne sytuacje.

I tak: W wagonikach „kolejki górskiej“ przeżywać będzie można emocję zawrotnej jazdy na trudnych do pokonania krzywiznach, pochyłościach i wzniesieniach drogowych. Tak zwana „Kaskada wodna“ pozwoli z wysokiego wzniesienia błyskawicznie wstąpić się w łodzi na otwarte wody stawu. Na „Torze samochodowym“ udostępniąca będzie każdemu przejazdka oryginalnym dwuosobowym autem, którem bez najmniejszej znajomości sferki można będzie samodzielnie kierować. Dla dzieci zainstalowany jest „autodrom“ z samocho-

dzikami małych rozmiarów, pędzonych baterją elektryczną i zaopatrzonych w zderzaki. Różnorodnych aerodromów i imprez emocjonalnej jazdy będzie kilka. Bardzo pociesznym obiektem atrakcyjnym jest t. zw. „Dziki osioł“ — wózek, ozdobiony na przodzie osłim łbem. Wózek, w którym znajdzie pomieszczenie 6 osób, przybierając zgoła niespodziewane pozycje, sprawiać będzie wrażenie rozbrzyknętego osła. „Koło śmiechu“, wirująca płyta, na której nikt równowagi nie utrzyma nawet w pozycji leżącej. „Tor saneczkowy“, ludzako imitujący prawdziwy tor górski, karuzele najrozmaitszych gatunków, „latające fotele“ i t. p. atrakcje z niemieckim powodem spełniać będą misję rozweselenia publiczności. Nawet dla amatorów konnej jazdy urządzone będą hippodrom z prawdziwymi wierzchowcami. Poza temi obiektami większej miary wzniesione zostaną bazyry szczęścia, automaty, strzelnice itd., itd., w których każdy za kilka groszy nie omieszka poddać się próbie szczęścia.

Nie sposób jest w krótkiej formie szczegółowo opisać i wyliczyć wszystkich atrakcyj, jakie znajdą miejsce na „Wesołym miasteczku“.

W obrębie „Wesołego miasteczka“ wzniesiony został również duży rozmiarów dancing z restauracją — swego rodzaju osobliwiość architektonicznej konstrukcji — którego kopuła, cała oszklona, nie ma podobnej sobie w całej Europie. Dancing, urządzone według nowoczesnych pomysłów, nie ustępuje dancingom wielkich stolic świata. Tak samo wytwornie urządzone będą restauracja browaru „Okocim“ i pasztecarnia „Pod Twardowskim“. Legendarna postać Twardowskiego, siedzącego na księżycu, będzie niejako symbolem charakteru „Wesołego miasteczka“.

Wszystko jak w bajce.

Z dziedziny najnowszych wynalazków.

Dr. Hilton Ira Jones, przemawiający na zebraniu Executives Club w Hotelu Sherman, oświadczył, że **wynaleziony** został niedawno przez chemików amerykańskich gaz, zwany Cacydyl Isocyanide, tak zabójczy, że krótki nawet pobyt w atmosferze, zlekka tylko nasyconej tym gazem, powoduje natychmiastową śmierć. Gazem tym »możnaby gasić armje, jak się gasi świece« — oświadczył prelegent, dodając, że nie przypuszcza, by jakikolwiek naród zdecydował się na używanie tego najstraszniejszego narzędzia śmierci podczas wojny.

Drugim wynalazkiem, też amerykańskim, który dokonać może przewrotu w technice lotniczej, a pośrednio w wojennej — jest metal dwa razy twardszy od stali i dwa razy lżejszy od aluminium. Motor aeroplanowy z tego metalu, rozwijający siłę 400 koni parowych, z łatwością udźwignąć może jeden człowiek a nawet przemieścić z miejsca na miejsce bez większego wysiłku.

Frank E. Gannett, wydawca gazet w Rochester, zademonstrował licznie zebranym przedstawicielom przemysłu i prasy nowy wynalazek, wielce doniosłego znaczenia. Wynalazek polega na tem, że zecer znajdujący się w New Yorku, jest w stanie składać tekst jednocześnie w niezliczonej ilości miast amerykańskich, posilkując się zwykłym telegrafem.

Nowy ten wynalazek nosi nazwę Teletypesetter, czyli »zecer na odległość«. Demonstracja wynalazku polegała na tem, że w jednym końcu zecerni (jakgdyby w New Yorku) wbiasto dany tekst na posuwającej się wstążce. Znaki tego tekstu zostają

przeniesione na drugi koniec zecerni (do danej miejscowości) zapomocą zwykłych przewodników telegraficznych i tutaj są reprodukowane na zupełnie takiej samej wstążce. Następnie ta ostatnia wstążka połączona jest z aparatem, który automatycznie pracuje na maszynie zecerskiej, ustawiając pożądaną tekst.

Ten nowy wynalazek — Teletypesetter — może być przystosowany do jakiegokolwiek maszyny zecerskiej w ciągu jednej godziny, zapomocą dwóch śrubek.

W Niemczech odbywają się obecnie próby z nowym aparatem telefonicznym, który stanowiąc kombinację radja i telefonu, daje możliwość połączenia się z kilku a nawet kilkudziesięcioma abonentami równocześnie.

Posiadacz takiego aparatu, korzystając z możliwości stwarzanych przez radjo odbiorcze a zarazem nadawcze, nie tylko odbiera treść nadaną jednocześnie dla całej grupy słuchaczy, ale może sam zabrać głos w odpowiedzi, którą słyszeć będzie cały szereg ludzi. Nowy ten wynalazek zyskałby ogromne praktyczne znaczenie w rozmaitych wypadkach, kiedy jedno i to samo polecenie wydane być musi wielokrotnie przy każdorazowym oddzielnym łączeniu się, jak to jest dotychczas.

Wynalazek ten miałby zastosowanie przy nadawaniu depesz agencyjnych do pism dla policji, która mogłaby równocześnie wydawać rozkazy i polecenia różnym swym posterunkom i otrzymywać od nich informacje, jakie oprócz centrali słyszałyby i inne zainteresowane w tem jednostki służby bezpieczeństwa.

Charlie Chaplin i jego rodzina.

Sławne jednostki — a do nich należy bezsprzecznie, Charlie Chaplin — skazane są na to, że muszą odstąpić przed światem wszelkie tajniki życia domowego i rodzinnego. Wielki rozgłos, towarzyszący ich karierze życiowej pociąga w swój wir i najbliższe ich otoczenie, które z czasem poczyna również budzić powszechne zainteresowanie i zaciekawienie.

Niedawno smutek spadł na liczne rzesze wielbicieli Chaplina na wieść o śmierci jego matki. Smutnym był też bardzo i Charlie bo między nim a zmarłą istniały węzły szczególnego sentymentu, szczególnej miłości, przywiązania i wzajemnego zrozumienia. Mimo woli kierowały się wówczas wspomnienia ku znanemu Chaplinowskiemu filmowi »Brzdąc«, w którym wielki artysta odtworzył owo skromne na poddaszu mieszkanie, które dzielił jako chłopiec ze swą matką. Tam to sami, we dwoje przeżywali wszystkie niedole ubogiego wówczas ich życia i wszelkie jego radości.

Tak dziwnie się złożyło, że ta matka, ku której we wszystkich górnych i chmurnych chwilach życia Charliego biegły jego myśli, była powodem wielkiej jego życiowej tragedji. Kiedy bowiem po latach mozolnej walki o byt i dobrobyt doszedł wreszcie do tego, że był w stanie otoczyć ją największym zbytkiem, wtedyto dziwna losu ironja sprawiła, że wszelka pomoc, wszelka ulga były jej już niepotrzebne. Rozstrój umysłowy graniczący z obłędem powodował, że chore jej myśli żyły wciąż czasami dawnego niedostatku a w głowie jej nie mogło się pomieścić,

że syn jej mieszka we wspaniałym pałacu, że ma bezlik pięknych ubrań i kosztownych mebli. Natomiast widząc go na filmowych obrazach w podartych bucikach i zniszczonym ubraniu, opłakiwała jego ubóstwo i wciąż wyrażała chęć sprawienia mu nowych rzeczy. Mimoto jednak wzajemny ich do siebie stosunek był do ostatnich chwil jej życia najczulszym, najserdecznym; on pozostał dla niej zawsze małym »Charlie«, którego bawiła niegdyś opowiadaniem i dowcipami; ona pozostała mu na zawsze tą ostoją, tem ciepłem, którego tak mało zaznał w swem życiu.

Z reszty rodziny Chaplina najpopularniejszym jest dziś brat jego Sydney; jego stosunek do Charliego, tego człowieka bez złości i bez goryczy, był taksamo serdeczny. Z Sydem łączyły zresztą Charliego także węzły pracy zawodowej; Syd jest dziś znakomitym komikiem filmowym. Już jako mali chłopcy puszczali się razem na bystre fale scenicznej sztuki, razem budowali swój dziecięcy teatrzyk, jednym niepokojnym rytmem były ich dziecięce serca, zanim przestępowali scenę. Potem przez długie lata pracują wspólnie we filmie; rozumieją się w pracy nawzajem a Sydney odtwarza niejedną najlepszą rolę w filmach swego brata. Dziś pracują obaj samodzielnie. Wprawdzie Charlie pobit swą sławą Syda ale ten nie czuje ku niemu najmniejszej zazdrości; owszem cieszy się jego powodzeniem i wspólne nici myślowe i rodzinne snują się dalej między nimi bez przerwy. Gd.

Rozwój komunikacji samochodowej w Polsce.

Rozwój komunikacji samochodowej odbywa się od 2 lat w bardzo szybkim tempie, o czem świadczy silny wzrost taboru samochodowego, który, zwłaszcza w 1928 r., przybrał bardzo poważne rozmiary. Świadczy to z jednej strony o poprawie sytuacji materialnej ludności, z drugiej zaś — o coraz bardziej szerzącym się zrozumieniu roli samochodu, jako czynnika gospodarczego, wskutek czego w przeprowadzanych przez przemysł i handel ulepszeniach organizacyjnych stosowanie samochodu jest w szerokim zakresie uwzględniane.

Oczywiście, aby dognać postęp, osiągnięty w dziedzinie komunikacji samochodowej w innych państwach, Polska będzie musiała przez szereg lat jeszcze intensywnie inwestować się w tabor samochodowy. Wszak dziś i samochód przypada w Polsce na 1.037 mieszkańców, gdy w Stanach Zjednoczonych (w 1928 r.) na 5.1 mieszkańcy, w Wielkiej Brytanji na 36 mieszkańców, we Francji na 42 mieszkańców i t. d. Liczba samochodów w Polsce stanowi mniej więcej 1/800 część liczby samochodów w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

W 1926 r. ogólna liczba zarejestrowanych samochodów (bez samochodów wojskowych) wzrosła o 1.936, w 1927 r. o 5.256 i w 1928 r. o 7.603. W

dn. 1 stycznia 1925 r. jeden samochód przypadał na 2.370 mieszkańców w dn. 1 stycznia 1928 r. — na 1.371 mieszkańców w dn. 1 stycznia 1929 r. — na 1.037 mieszkańców.

W 1928 r. ogólna liczba samochodów wzrosła o przeszło 1/3, przyczem szczególnie gwałtownie zwiększyła się liczba autobusów, bo o 1.297, czyli o 84%, oraz liczba samochodów-dorożek, mianowicie o 2.043, czyli o przeszło połowę.

Wzrost liczby samochodów ciężarowych był również znacznie silniejszy w 1928 r., niż w 1927 r., gdyż w r. ub. zwiększyła się ona o 1.402, t. j. o 40%. Najbardziej zwiększyła liczbę samochodów-pojazdów prywatnych i rządowych, gdyż tylko o 2.871, t. j. o 22.5%. Jak widać, rozwija się komunikacja samochodowa, mająca największe znaczenie gospodarcze, a więc przewóz towarów oraz komunikacja osobowa miejska i między-miastowa (dorożki i autobusy); natomiast prywatny samochód osobowy jeszcze w dużym stopniu uważany jest za przedmiot zbytku.

Największa absolutnie i stosunkowa (w stosunku do liczby mieszkańców) liczba samochodów, przypada na Warszawę; z kolei najwięcej stosunkowo jest samochodów na Śląsku, następnie w Poznańskim, na Pomorzu itd.

Znikający romantyzm.

Kto bywał nieraz nad morzem w mieście portowym, lub zażywał przyjemności podróży morskich, widział zapewne niejednokrotnie sygnalizację przy pomocy flag. Rozmowy pomiędzy spotykającymi się na pełnym morzu okrętami zdala od brzegu, często po kilkudniowej podróży po bezmiarach oceanu — są miłym dla podróżnych i załogi urozmaiczeniem. Nawet w porcie — okręt, na którym ukazują się nagle szeregi różnokolorowych flag sygnalizujących — jest niewątpliwie ładnym, pełnym swoistego uroku obrazem, nawet dla ludzi z lądu. Obecnie, kiedy zanika żegluga żaglowa, na okrętach handlowych sygnalizacja flagami zastąpiona zostaje sygnalizacją

radjową, która usuwa tym sposobem ostatni »przeżytek romantyzmu« na morzu. Wszystkie okręty ponad 1600 tonn pojemności, budowane są obecnie już z instalacją radjową tak, że tylko okręty żeglugi przybrzeżnej i małe statki używają jeszcze sygnalizacji przy pomocy flag kolorowych, które już coraz częściej jako zabytek idą do lamusa, lub służą do celów dekoracyjnych jako szata odświętna. Podróże morskie tracą zatem pod tym względem częściowo swój właściwy urok. Technika radjowa usuwa zapewne efekty malownicze, ale zapewnia jednocześnie większe bezpieczeństwo podróży po morzach.

